

WAT MAAL IK OM EEN PREEK

D E REDACTEUR HEEFT ME AL EENIGE malen gemaand om een portret, al heeft hij het heel vriendelijk gedaan. Welnu dan Maar 't is geen mooi portret en geen stichtelijk portret. Toch hoop ik dat zij, die ik een beetje voor u wil uitteekenen, het op de eene of andere manier in handen krijgt; mogelijk stuur ik het haar wel als het klaar is en het lijkt. U zult dadelijk wel begrijpen, waarom.

Laat ik beginnen met u te zeggen, dat er voor veel van de minder-mooie dingen, die u ziet aan haar, een massa excuses zijn. Dat ze slordig is en groezelig en veel op straat loopt en geen huisvrouw is naar 't model van Spreuken 31. Ach — maar komt u eens zien het huisje, waar ze in woont.

Eigenlijk moet ik van dat huisje niet veel zeggen — ik verpraat me een beetje — want als puntje bij paaltje komt, is het nog een huisje van onze diaconie.

't Is al jaren geleden onbewoonbaar verklaard, en in al die jaren is er geen penning huur voor betaald en er is eigenlijk geen ander huis te krijgen; in elk geval geen huis, dat zoo goedkoop is.

Toch is het maar goed, dat ik over dat huis begonnen ben, want dat is zoowat de trait-d'union tusschen haar en mij.

Als voorzitter der diaconie ben ik om zoo te zeggen haar huisheer. In moeilijke gevallen zoekt ze haar troost bij mij: als de „brand schoon-op is,” b.v. Van dat „op” heeft ze meer verstand dan van het „schoon,” en daarom herhalen de moeilijke gevallen zich nog al eens.

Als belooning, als tegenpraestatie, houdt ze geregeld al m'n graftoespraken bij.

Als ik even voor een begrafenisstoet het kerkhof oploop, tusschen de hooge duinen, vind ik haar daar, in negen van de tien gevallen, de handen kouwelijk onder de schort gevouwen, de oogen bij voorbaat wijd open, om straks niets van alle droeve bijzonderheden te missen.

„Ach,” heeft ze al eens gezegd, „'t is nog es een verzetje en hij doet het zoo innig.” Een van haar lotgenooten heeft eens verzekerd, dat ik het zoo „ijzig” doe en ze meende me een complimentje te geven.

Maar met die kerkhofbezoeken acht ze de nota dan ook ruimschoots gekwiteerd.

Nu was het Zaterdag j.l. weer een moeilijk geval. Zoo tegen schemerdonker een bescheiden belletje aan de pastorie, gevolgd door een verzoek van haar om „den domeni te spreken.”

Maar de dominee wordt op Zaterdag niet graag gestoord en dus ook niet gemakkelijk gestoord. Al zou een dominee alleen maar daarvoor getrouwd zijn! Mijn vrouw neemt mijn taak over. „Ja,” zegt ze, „m'n man zit aan z'n preek, dien wil ik nu niet lastig vallen, maar kun je 't mij niet vertellen?”

M'n vrouw luistert, een beetje achterdochtig, naar 't relaas over „de brand, die weer schoon-op is.” Het vooroor zo hard en 't moest eens waar zijn. . . . !

Mijn vrouw gaat naar binnen om iets voor haar te halen. Zoo staat ze een oogenblik alleen in de gang. Ze denkt tenminste, dat ze alleen is. In een zijgang bevindt zich, heel onopzettelijk, nog iemand, die daar met werk bezig is en die haar plotseling half kwaad hoort mompelen: „Aan-de-preek . . . , aan-de-preek, wat maal ik om een preek.” En toen lachte ze, alsof 't haar een zekere voldoening gaf, om het daar, in de pastoriegang, nou es lekker hardop te zeggen, dat ze maling had aan die heele preekrij. ☒

378

Toen m'n vrouw weer terugkwam met iets dat, naar we hopen, in brandstof omgezet zal zijn, stond haar gezicht weer in den plooi van eerbied voor de Zaterdagse stilte in de pastorie.

Men moet wel stekeblind zijn om geen oog te hebben voor den humor van 't heele geval. Humor is immers — ik weet niet wie het zoo raak gezegd heeft — een lach en een traan. Hier zijn ze allebei overvloedig.

Ik denk nu alleen maar aan den traan.

Natuurlijk niet de tranen van den dominee over de majesteitschennis, notabene in zijn eigen huis. Maar een traan om den venijnigen haat van een ziel, een verkommerde ziel, tegen het Evangelie.

Tenslotte is toch een pastorie geen huis van bedeeing. al willen velen het er altijd weer van maken. Tenslotte is een dominee toch geen verlengstuk van burgerlijke of kerkelijke bedeeing. Ik weet wel, dat zielszorg en lichaamszorg soms heel moeilijk van mekaar te scheiden zijn. In het Onze Vader staat nog voor het „Vergeef ons onze schulden,” „Geef ons heden ons dagelijksch brood.”

Maar dat iemand, die je vriendelijk tegemoet komt en die je maatschappelijk een beetje wilt helpen, het niet na kan laten, stiekum een trap te geven tegen datgene wat je als dominee bent, wat je eigenlijke, groote, heerlijke werk is, dat is toch wel ontstellend vijandig.

Wat moet de Heiland een verdriet gehad hebben, toen men tot Hem kwam met de vraag: „Meester, zeg mijn broeder, dat hij de erfenis met mij deele.”

☒

A. K. STRAATSMA

Vrijdag 10 Mei a.s. zal het vijf en vijftig jaar geleden zijn, dat mejuffrouw Fenna Brink voor 't eerst in Veenendam begon Zondagsschool te houden. En dat werk heeft de krasse 78-jarige „Fenna,” zooals de kinderen haar noemen, met groote toewijding en zelfopoffering voortgezet, nu reeds meer dan een halve eeuw lang. Nóg elken Zondag stapt zij naar haar klas om den kinderen van Jezus te vertellen.

Welk een beschamend voorbeeld voor zoovele jongeren!

≡ HET REVEIL ≡

MR. WILLEM BILDERDIJK. — VADER VAN HET REVEIL. — Zóó noemt hem wijlen Dr. Van der Valk. Die daar in één adem nog aan toevoegt: „en grondlegger der Antirevolutionaire Partij door zijn privaattlessen in de Vaderlandsche Geschiedenis.”

Bilderdijk was een werker. Het is wel goed, dat het eens afzonderlijk vermeld wordt. Reveilmenschen waren, en zijn nóg, géén dróómers! Hij, de grootmeester onzer dichters, kon niet als een Da Costa wachten, tot het hart hem drong. En dat heeft natuurlijk zijn invloed gehad op zijn kunstvoortbrengselen, want bij sommige wordt dan de hoogere, de dichterlijke inspiratie, niet zoo gevoeld. Nooit lag zijn akker braak. Onvermoeid heeft hij gestreden voor zijn overtuiging — aanvankelijk was hij Stoïcyn, later Christen! — voor zijn godsdienst; en ook — omdat het moest! — voor zijn brood, maar 't was bij alles toch allereerst en in laatste instantie voor den hoogen God! „Pro Rege!” gold ook van Bilderdijk. Want hij was een man uit één stuk. Zéker, met zwakheden, met fouten zelfs, maar tóch een man van beginsel! Die de kwestie, waar het om ging, scherp stelde. Vóór of tégen Christus. Dien men den zanger en ook den vinder der „antithese” heeft genoemd. En van wien een Roomsche professor eens in een lofspraak gezegd heeft, dat hij „het hemelwee” had.

Mr. Willem Bilderdijk, de Professor zonder leerstoel, hoewel hij er meer dan een en met glorie had kunnen bezetten, heeft geestdrift weten te wekken bij zijn leerlingen voor het Christendom.

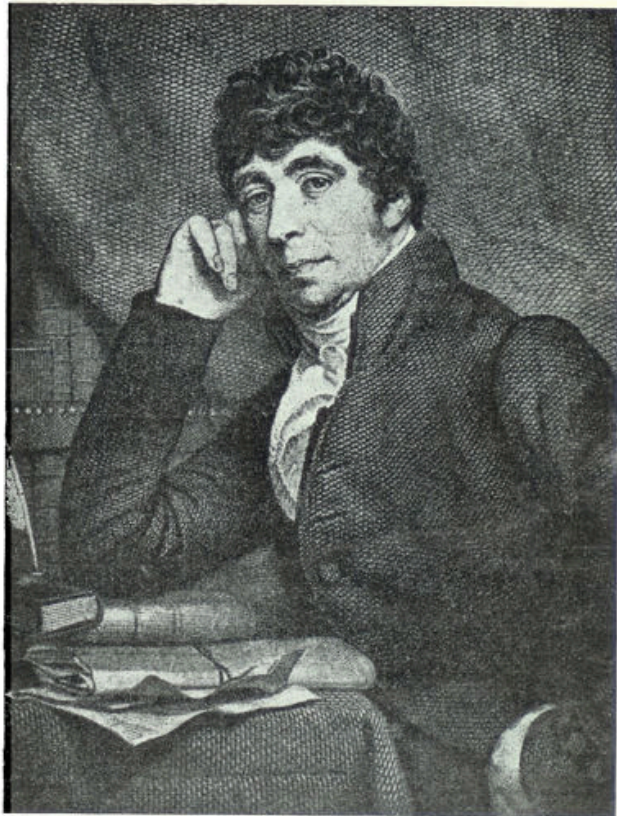
Da Costa b.v. heeft zijn meester bewonderd. En omgekeerd heeft deze eminente leerling weer een grooten invloed op zijn meester gehad, en hij heeft hem in zijn Christelijke levensovertuiging versterkt. Da Costa was profet en rijk begaafd door God, een man met een diep inzicht in de Heilige Schrift, getuigen zijn vele bundels Bijbellezingen! — Welnu, deze geestdriftige leerling werd gezegend en werd ten zegen. Ook voor zijn meester. En meer dan aardig is, wat Bilderdijk heeft geschreven, naar aanleiding van Da Costa's gedicht: „God met ons.”

„Gij *) stijgt op Englenwiek, daar ik langs de aarde zwoeg.
U dank ik, God met ons! mijn zaadkorn werd gezegend;
Ze ontbond, een Ceder rees, en 't Hemelsch Geestenheir
Zweeft door zijn bladerkruin, van Uw genā beregend.
Ik zag het, 'k loof Uw naam, en buig mij juichend neer.

Een meester dus, die zich verheugt, als de leerling hem voorbij streeft; een meester, die openlijk zijn leerling weet te huldigen, als deze het verdiend heeft, zonder een zweem van jaloerschheid: dat spreekt van zielenadel!

Willem de Clercq is een van Bilderdijks grootste bewonderaars geweest. En deze geestverwant, zoon ook van het Reveil, die een open oog had voor zijns meesters gebreken ook, heeft eens deze opmerking gemaakt: „De uitstorting van 't hart,” in 1808 gedicht — Bilderdijk was toen 52 jaar oud — bewijst, hoe Bilderdijk met al zijn gaven de rechte uitstorting van het gebroken hart toen nog niet kende, en door al deze bundels heen heerschte nog de strijd tusschen den Stoïcyn, die het lijden trotseert, en den Christen, die dit uit Gods hand ontvangt. Eerbied voor Jezus, ijver voor de waarheid, dit vinden wij hier overal; doch het woord van genade wordt nog zelden uitgesproken, en dat toch is de eenige sleutel van de wereld, in en

*) Dit is Da Costa.

buiten ons.” Dien sleutel heeft Bilderdijk gevonden, getuige het vers:

Immer droever, Thans op d'oever Van het graf, Onder 't breken Van den weeken Wandelstaf,	Strek ik de armen Onder 't kermen Te Uwaart heen! Zij me in 't donker Slechts één flonker Van Uw heilzon afgebeên!
---	---

Bilderdijk gevoelde zich een zondaar, die door genade kon zalig worden. Hij was een wedergeborene, en in betrekking tot dit laatste heeft Da Costa het merkwaardige woord geschreven: „Het leven eener geestelijke wedergeboorte was nu bij Bilderdijk of aangevangen, of doorgebroken, een leven dat (met al zijn krankheden, met al zijn struikelingen, met al zijn zwakheden, door niemand oprechter veroordeeld en bestreden dan door den oprecht geloovige zelf) toch naar zijn hoogere kracht, zoowel de wereld in het eind, als dood en graf en zonde overwint.”

Op een andere dan déze wereld had Bilderdijk het oog gericht en van die andere wereld, waarin Jezus Christus den schuldigen zondaar alleen toegang verschaffen kon, en waarvoor Hij Zijn kostbaar bloed storten moest, zingt de dichter:

Deze eeuw zal nooit de mijne zijn;
Ach, rees in 't eind de mijne!
Die eeuw, waarop mijn uitzicht staart,
Die in mijn hart zich op'nbaart!
Geef, Heiland, 't zij mijn oog haar ziet,
Of 't rijzend kroost heur heil geniet,
Geef, dat zij haast verschijne!

Vader van het Reveil, ja zoo mag Bilderdijk heeten.
En deze vader had kloeke zonen!

J. T.

383